

TABOR

Leto: IV.

Maribor, nedelja 5. avgusta 1923.

Številka: 175

Radikalni raj.

Osem mesecev bo kmalu, kar so radikali razbili koalicijo z demokrati pod pretezo, da potrebuje naša država močnejšo vlado, ki bo z železno roko napravila red, obračunala s separatisti in defetisti, ki sabotirajo konsolidacijo itd. itd. Že takrat, takoj spočetka smo povedali, da prehajamo s tem radikalnim aktom v strašno dobo, ki bo pokazala, kako prav smo imeli, ko smo trdili, da so radikali krivi skoro vseh nesreč, ki so zadale naš narod in našo državo po osvoboditvi. Naše prorokovanje se je uresničilo in danes lahko vidijo tudi tisti, ki so nam to zamerili, češ, da govorimo pristransko, kaj so radikali in kam so pritrili v teh osmih mesecih našo državo. Položaj postaja od dne do dne obupnejši; razvija se prava anarhija, pravi kaos. Da bo javnosti omogočen lažji pregled žalostnih razmer v naši državi, katere so zagrešili radikali s svojo gnobilo in nesposobnostjo, hočemo predložiti tu po vrsti stanje poedinih delov naše države.

V Makedoniji vladajo razmere kakor kje na divjem zapadu. Makedonski komitaji prehajajo nemoteno našo mejo, napadajo naše ljudi, požigajo cele vasi, more mirno prebivalstvo, uradništvo in celo vojaštvo in orožništvo. Učitelj mora s puško na rami v šolo, če hoče biti zavarovan pred vsako slučajnostjo. Vojakovo in orožništvo ter uradništvo, ki bi moralo biti tu vzdrževalci državne ideje, stoji čisto v zvezi z makedonskimi komitaji. Uprava, ki bi morala uvesti in nekdaj turško gospodarstvo red in poštenje, je uvedla še večji nered in korupcijo. Narodni in državni zvesti živeli brez vpliva na merodajne faktorje in na vlado, ker poslušajo ta samo nasvete makedonskih turških poslanecev, ki jo za to podpirajo v parlamentu. Oni, ki so se desetletja borili z orožjem v roki za svobodo Makedonije ter za priključitev k Srbiji proti Turkom, so danes prodani na milost in nemilost zopet istim Turkom in to od lastne narodne vlade. Med da bi se kaj ukrenilo proti malariji, ki divja v nekaterih krajih, se dajejo samo obljube, ki se nikoli ne izpolnijo. Naseljenec na Ovčjem in Kosovem polju so brez vsake podpore in zaščite ter umirajo od malarije. Vseeno temu pa se pridružujejo še eksplozije v Bitolju, ki se do polovice že porušijo.

V Črni gori cvete odmetništvo. Po gorah in gozdovih se klatijo cele trupe razbojnikov, ki napadajo potnike, pobijajo pa tudi orožnike in druge varnostne organe; a najlepše je, da stojijo s temi odmetniki v zvezi celo višji radikalni veljaki, kar je razkrila najnovejša črnogorska afera. Poleg odmetnikov vznemirjajo Črno goro tudi prehranjevalne krize in neštete druge nezgode.

V Severni Srbiji trpi prebivalstvo radi tisočev manjših lokalnih afer in partizanskih nasilij; največja korupcija pa se vrši z reparacijami. Med vojno je Severna Srbija največ trpela; bila je skoro docela opustošena. Ko so se ljudje vrnili na svoje domove, so jih našli večinoma v ruševinah. Treba je bilo na novo obdelati zemljo, toda kako, ko ni bilo niti najpotrebnejšega orodja? Državna oblast je popisala vse izgube, katere bi se morale poravnati iz vojne odškodnine, katero dobi naša država od premaganih sovražnikov. Sedaj prihajajo res pljuni, orodja, itd. iz Nemčije na račun reparacij, toda radikalna vlada je dala razdeljevanje tega blaga — v zakup svojim zvestim radikalnim trgovcem in ti dostavljajo sedaj to reparacijsko blago kinetom, toda ne zastopaj, ampak po cenah, ki so višje kakor če bi ga nabavili sami v tovarni ali prosti trgovini. Enake stvari se dogajajo v

Vesti iz Beograda.

Železničarska stavka v ministrskem svetu.

Beograd, 4. avgusta. (Izv.) Včeraj zvečer med 18. in 20. uro se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri je predložil prometni minister dr. Velizar Jančević ministrskemu svetu poročilo o poteku železničarske stavke. Ministrski svet je odobril vojnemu ministru potrebne kredite za mobilizacijo železničarskih čet. Radi stavke so morali nekateri ministri svoja nameravana potovanja preložiti.

Ministri razpravljajo o položaju na Ogrskem.

Beograd, 4. avgusta. (Izv.) Na večerajšnji seji ministrskega sveta se je go-

vorilo tudi o položaju na Madžarskem, ki je po mišljenju merodajnih krogov zelo resen. Vseled stavke manjkajo podrobnejše vesti o nadaljnjem razvoju dogodkov v notranjosti Madžarske.

Novi ministri nastopili službe.

Beograd, 4. avgusta. (Izv.) Včeraj dopoldne so novoimenovani ministri prevzeli svoja mesta in nastopili službo.

Kurir nešel kralju uradniški zakon v podpis.

Beograd, 4. avgusta. (Izv.) Na večerajšnji seji ministrskega sveta je bil podpisati tudi uradniški zakon. Tako po seji je odpotoval poseben kurir na Bled, da predloži zakon kralju v podpis.

Optimizem v Beogradu glede pogajanj v Rimu.

Naše odškodninske zahteve za zasedbo Sušaka.

Beograd, 4. avgusta. O poteku pogajanj v Rimu vlada v naših političnih krogih optimistično naziranje. Vendar je pa znano, da delo paritetne komisije ne gre gladko od rok. Naši delegaciji se stalno delajo težave in zlasti se sklicujejo italijanski delegati na italijansko javno mnenje. V službenih krogih povdajajo, da ima komisija zelo mnogo dela in vsled tega ni pričakovati skorajšnjega zaključka konference. Čuje se, da se je vprašanje našega razmerja do Ita-

lije načelo tudi na konferenci v Sinaji. Vendar se je smatralo to za specialno jugoslovensko-italijansko zadevo, ki se naj uredi med obema državama.

Beograd, 4. avgusta. Zadnje dni se je mudil v Beogradu predsednik posvetovalne komisije dr. Matko Laginja. Bavil se je z razmejitvijo Reke napram občinu Kastav ter z vprašanjem odškodnine, katero nam mora plačati Italija za veliko škodo, povzročeno med zasedbo Sušaka.

Stavka na Ogrskem zlomljena?

Strogi vladni ukrepi. — Nesolidarnost med delavci.

Budimpešta, 3. avgusta. (Izv.) Glasom objave prometnega ministrstva so jutranji vlaki dospeli pravočasno. — Prevoz premoga in živil se vrši neovirano dalje. V področju železniških direkcij v Szegedu, Miskoku in Pečuju ni stavke, dočim v sobotški direkaciji samo delna stavka. Prometno ministrstvo je ukrenilo vse potrebno, da promet orientekspresa ne bo trpel.

Budimpešta, 3. avgusta. (Izv.) Z ozirom na stavko strojevodij je izjavilo državno železniško ravateljstvo, da se s stavkajočimi tako dolgo ne more pogajati, dokler se ne povrnejo na delo. V večernih urah je bil nabit razglas, s katerim se proglasa za vso državo prekrsod. Policija je odredila, da morajo biti od 9. uri zvečer vsa vezna vrata zaprta in zaklenjena. Kavarne in gostilne morajo biti ob 10. uri zvečer zaprte. Za dobo prekega sode je prepovedano vsako

zborovanje in sploh zbiranje ljudi v večje grude. Vojštvo in policija imata strogo pripravljenost. Zasilne vlake spremljajo oboroženi člani delovnozaščitnega društva. Organizacija strojevodij je razpuščena. Vsi voditelji stavkajočih so aretirani ter obtoženi zločina zoper državo. Splošno se računa, da bo stavka v kratkem zatrla.

Neednost med ogrskimi železničarji.

Budimpešta, 4. avgusta. Policijska korespondenca javlja, da je danes prišla deputacija strojevodij k mestnemu poglavarstvu, kjer so zaprti člani eksekutivnega odbora zveze strojevodij. — Predsednik zveze je ponovno izjavil tudi pred deputacijo, da zvezno vodstvo stavke ni hotelo in je tudi ne odobrava. Člani deputacije so izjavili mestnemu poglavarstvu, da bodo svoje še stavkajoče tovariše pozvali, naj se vrnejo na delo.

Splošna stavka v Poruhrju.

Nova faza gospodarskega boja med Francijo in Nemčijo.

Gelsenkirchen, 3. avgusta. (Izv.) Francoske oblasti so zaplenile 1 milijardo mark, ki je bila baje namenjena za izplačilo delavcev v tamošnjih livarnah, nadalje dve milijardi mark, namenjeni za izplačilo rudarjev v rudniku Rein-Elber. Delavstvo je v znak protesta proglasilo 24urno stavko.

Berlin, 3. avgusta. (Izv.) Wolfow urad poroča: Iz dobro poučenega vira doznavamo, da zahteva Nemčija v svrhu vzpostavitve normalnih odnosov v Poruhrju takojšnjo izpraznitev ozemlja, razpustitev železniškega režima, izpustitev aretirancev in povratek izgnancev.

Berlin, 4. avgusta. Po poročilu »Vossische Zeitung« iz Essena je večeraj stavkarsko gibanje rudarjev v Poruhrju postalo splošno.

Francoske protiodredbe.
Düsseldorf, 4. avgusta. Francozi so zasedli centrale koka. General De-

gouta je zahteval razpust porenške organizacije stezovodov, ker ogroža sigurnost čet. Tudi je izdal odredbo glede zasege industrijskih podjetij, ki je potrebna, da se zagotovi dolžne dobave iz naslova reparacij.

Revolucionarna propaganda na Finskem.

Helsingfors, 5. avgusta. Pod obdolžitvo revolucionarne propagande so zaprli 180 oseb, med njimi vse komunistične parlamentarne, člani centralnega komiteja in vodje komunističnih listov. Vlada je odredila njih godno zasledovanje radi veleizdaje.

Sestanek škofov iz Kraljevine SHS.

Zagreb, 3. avgusta. Po zaključku evharističnega kongresa, ki se vrši od 18. do 20. t. m. v Zagrebu, se bodo na vzbodbudo zagrebskega nadškofa gestali v Zagrebu škofje iz cele države SHS. Razpravljali bodo o zelo važnih konfesionalnih vprašanjih.

prehrano, semeni, živino itd. V Kragujevcu je te dni eksplodirala municija; v nevarnosti je bilo vse mesto, toda vlada ni storila še ničesar, da bi vsaj za bodočnost onemogočila slične eksplozije in odstranila nevarnost, ki proti mestu s krog 25.000 prebivalci.

V Bosni in Hercegovini vlada turški režim. Kdor ni pravoveren radikal, je državljani druge ali tretje vrste. V državnih rudnikih in podjetjih se valed neznosnih razmer ponavljajo manjše stavke, pripravlja pa se splošna stavka, ki lahko vsak dan izbruhne. Pa tudi lokalnih koruptivnih afer ne manjka. Toliko jih je, da bi morali izdati posebno izdajo, če bi hoteli navesti vsaj glavne.

V Dalmaciji, v krških in nerodovitnih predelih še vedno gladujejo cele vasi. S prehrano se uganja politika in korupcija sliče kakor v Srbiji in Črni gori. Po radičevščini zavedeni so zbežali številni vojaški obvezanci v gore, mesto da bi nastopili redno službo v kadrih. Vlada pošilja proti njim cele čete orožnikov, toda brez uspeha, ker ni pravega vodstva, prave odločnosti in ker se silno iztrebi pri korenini. Na morju počiva že tedne vse delo vsled splošne stavke pomorcev, ki vsled sramotnih plač ne morejo več živeti in so tako segli po skrajnem sredstvu — stavki. Vlada nima niti volje niti moči, da bi uredila spor med lastniki brodov in pomorci, čeprav utrpi vsled tega naše narodno gospodarstvo vsak dan težke milijone. Po dalmatinskem zagorju se vedno bolj opasno širi radičevščina.

V Vojvodini rovarstvo madžarskih identisti nemoteno proti naši državi; od časa do časa vjamajo sicer kakšnega špijona ali agitatorja, toda cela stvar se potem navadno zataša, da javnost nikoli ne izve, kaj je pravzaprav bilo. Nemcem raste vsak dan bolj greben in postajajo že skrajno predrzni; naj so pa tudi vreden političen faktor in brez njih radikalna vlada ne bi mogla živeti. Vojvodinski radikalni postajojo benci Velikosrbiji. Zahtevajo, naj se vse posrbi, naj se država imenuje Srbija, naj se uvede srbska zastava, cirilica itd. To svoje Velikosrbstvo kažejo tudi očito s tem, da tržijo vojakom kokarde v državni hiši, s kap, da sežigajo državne zastave itd. Vsi ti Velikosrbi pa so bili še pred nekaj leti največji madžaroni. Agrarni škandal so v Vojvodini naravnost gorostasni. Korupcija, katero nganjajo radikali v Vojvodini z agrarno reformo, s sekvestri itd., presega vse doslej poznane.

Na Hrvaškem in v Slavoniji protidržavni elementi nemoteno pripravljajo revolucijo, se družijo z našimi zunanji sovražniki, kličejo po ulicah javno in pred državnimi organi: »Doli Jugoslavija!«, »Doli Kralj!«, »Živela republika!«, »Živel Radić!« itd. Mesto da bi vlada obračunala z veleizdajalci, jih še podpira ter čaka, da bo sploh vse že prepozno. V Beogradu so radikali zagnali velik hrup radi zagrebske špijonažne afece, ki pa se je nazadnje razblinila v nič. S tem so pokazali še bolj svojo nesposobnost in položaj samo še poslabšali. Razni radikalni zagnjki uganjajo korupcijo kakor povsod, kjer imajo v rokah upravo.

V Sloveniji, ki je bila poprej glede urejenosti in uprave še najboljša, kjer korupcija skoro ni bila poznana, jedramo sedaj, odkar so se je polastili razni novopečeni radikali, rapidno navdoli. Korupcija raste od dne do dne. V tedaj veljskem revirju stavka, krog 10.000 delavcev. Železničarji in državni namočenci so bili prisiljeni poseči tudi po zadnjem sredstvu — stavki. Nemskumarsja se zopet objestno dviga in odni poslanez iz Slovenije, na kateroza. Zelo se vlada ozira, je — Nemec. Kaka ironija! Na naše ozemlje, na naša mesta, na naša

Bodi namoteno italijanska vojska in vlada bi menda ničesar ne ukrenila, tudi če bi Italijani prišli v Ljubljano.

Naš parlament je prava karikatura, ki nima primere nikjer na svetu. V njem vlada manjšinska klika, ki se zove »narodna«, s pomočjo Turkov in Nemcev. Letošnja naša žetev je bogata, kakor nikdar doslej, kljub temu druginja raste, mesto da bi padala — pada pa znova — naša valuta! Uradništvo in drugo državno nameščenstvo strada dobesedno v vsej državi. Vojska je okužena z raznimi separatističnimi in špijonskimi pokreti. Vlada sama, ta žalostni nestvor brez glave, je v parlamentarni krizi. Vladajoča stranka se medsebojno bije in kolje, kar jo dela še bolj nesposobno, kakor bi bila sicer. Edino, kar dela ta vlada, je, da s podkupovanjem ustanavlja svoje radikalne organizacije po Sloveniji in po Hrvaški, snuje nove stranke po Bosni in Hercegovini ter kliče iz inozemstva veleizdajalce a' la Gagliardi, da bi jo — rešili! Tak je položaj danes, po osmih mesecih radikalne samovlade, ki je bila stvorjena in ki se še danes drži s pomočjo naših slovenskih klerikalcev in njim sorodnih demagogov.

V ta panoptikum naj pogledajo vsi tisti, ki niso verjeli, ko smo jim pripovedovali, kaj so radikalni; pogledajo pa naj tudi vsi tisti, ki so oddali svoje glase pri zadnjih volitvah klerikalcem in kaj se potem slišano potrkajo po lastnih prsih in vkljikejo: Mea culpa, mea maxima culpa!

Pesimizem.

V dobi velikih gospodarskih kriz se vedno pojavlja pesimizem. Ni razočaran in pobit samo posameznik, ki trpi na posledicah splošnega razkroja, ekspanzije negotovosti, prehranjevalnih in stanovanjskih težkoč, ampak so razočarani tudi celi narodi. Po svetovni vojni vidimo, da pesimizem silno narašča. V zasebnem življenju je najboljši dokaz velik odstotek samomorilcev, v javnem življenju pa prodiranje konzervativnih partij. Konzervativci so pesimisti; ne verjamejo, da bi se dal svet popraviti, zato traja čuva to, kar je. Naprednjaki mislijo, da se da iz človeka napraviti vse, kar hočejo in da se dajo razmere preurediti po človeški volji. Skrajni optimisti te misli so komunisti in anarhisti. Resnica pa je nekje med pesimizmom in optimizmom. Izkušnje nam kažejo, da se da marsikaj izboljšati — če tudi do izvestne meje — a da je napredek velik počešnješi kot se nam do zdajda in podvržen mnogim izpremenbam. Nikdar še ni bilo čuti toliko pesimističnih glasov o bodočnosti Evrope kot jih slišimo danes. Marsikateri glas je docela utemeljen. Če vzamemo današnje evropsko življenje v celoti — kolikor je posameznemu umu sploh mogoče videti — obris celote — tedaj vidimo nezamislivo nazadovanje umskih, moralnih

in gospodarskih vrednot. Morda to nazadovanje samo na sebi ni bogve kako tragično. Morda tistega prepada, ki ga nekateri slutijo, sploh ni. Verjetno je, da je sedanji »sunek nazaj« le regeneracija, in ko se bo valovje pomirilo, bodo sami od sebe rešeni problemi, ki v sedanjem nervoznem stanju izgledajo nerešljivi.

Propadanje Rusije in Nemčije pa ni tako enostavno kot nam izgleda. To je proces zastrupljanja evropskega ekonomskega življenja. Posledice bodo čutili še bodoči rodovi. Amerika se skrbno varuje ekonomskih stikov z Evropo, izvzemši slučaje, ko ji gre za zaslužek. Neredko je kateri ameriški senator proglasil Evropo za kadaver. Ljudje se kadavrov izogibajo, a kadar gre za dober zaslužek, jih lahko »prenašajo«. Ameriška bi mogla danes edina dati evropskim državam toliko denarja, da bi si opomogle. Ta ideja — ideja evropske sanacije z ameriško pomočjo — pa je danes v Ameriki najmanj popularna. Praktični Američani vidijo, da je Evropa obsejana od zlih duhov. Tam je vse problematično in vse dovoljeno. Mogočne države propadajo, ne, ker nimajo dovolj fizične sile, ampak ker so se jih oprijele mnogovrstne duševne zablode od imperijalizma do anarhizma. Zaradi tega v Ameriki vedno bolj peša vera v Društvo narodov, v mednarodno sodišče v Haagu in v razne mirovne pokrete. Po idealističnem zaletu profesorja Wilsona je nastopila era praktičnega ameriškega duha, vtelesena v imenu Harding. Američani so danes pesimisti; verujejo samo še vase, in skrbno pazijo, da se tudi njih ne loti evropska duhovna kuga. Zato se oborožujejo in čakajo, da si angelj miru prišče najvarnejšega zavetja v senci bajonetov in topov.

Evropa uvideva svoj položaj in ker nima več trdne vere v blestečo bodočnost, se zateka k prošlosti in vzpostavlja svoje stare idole. Z gotovostjo smemo računati, da se bo to pesimistično naziranje širilo in poglobljalo. Napredek družbe in človeka — v mejah, ki jih je položila narava — ni ogrožen, a njegov tempo bo kolikor možno skrčen. Mogoče je dvoje: ali se bodo narodi v konzervativizmu odpočili in se nasrkali novih moči, ali pa bodo še bolj odreveneli. Za posameznika, ki je le kapljica v velikem oblaku, ki ga nosi veter zgodovine, ima to nazadovanje in propadanje samo en pomen: treba je pozabiti to, kar je bilo. Živeti se je treba v misel, da so prejšnje vrednote po večini razbite ali razmažene in da se sedanji rodovi po vsej verjetnosti ne bodo učakali blaženih, idiličnih časov miru in kreposti, cenih živil in trdnega ekonomskega položaja. Desetletja bodo pridne roke popravljale posledice zadnjih let. Odpovedati se razvadam, predsodkom in precejevanju stvari — to je najboljšje zdravilo zoper rane sedanjega trdega časa. In k temu malo optimizma — pa se živi! I-us.

Učitelji in novinarji.

V Ljubljani sta se začela dva važna kongresa: učiteljski in novinarjski so se sestali ob istem času in na istih tleh, da rešujejo svoje stanovske zadeve.

V trenutku, ko jih pozdravljamo, se živo zavedamo, koliko pomena baš ta dva stanova za javno življenje kulturnih narodov. V Ljubljani so se novinarji in učitelji sestali vsak zase, med njihovimi kongresi ni vezi in nobenega pravega razgovora ne bodo reševali skupno. Če pa bi bila splošna kultura na višji stopnji, bi se morali sami ob sebi navezati okoli stiki med učitelstvom in novinarstvom. Mi gledamo stvar z idealnega vidika, a zdi se nam, da si ne zamisljamo nič utopičnega. Novinar je danes učitelj širokih ljudskih slojev, on jim daje inicijativo, jih seznaja z razmerami v državi in po svetu, jim nudi informacije o najraznovrstnejših zadevah, hoteč nadomestiti za odrasle knjigo in šolo. Novinar ustvarja, preoblikuje ali izpopolnjuje nazore, prepričanja in verovanja mas; on vpliva na tisoče nemanih duhov s sugestivno močjo besede. Časniki so danes silno razširjeni in primeri tujih narodov nam pričajo, da njih število raste s splošnim stanjem duhovne in materialne kulture. Novine so danes reč brez katere si ne moremo zamisliti življenja civiliziranih mas. Opevajo kontakt med posamezniki in

med celoto, v njih se zrcali dnevno življenje, iz njih odsevajo interesi raznih stanov, družabnih skupin in političnih struj, one vodijo kritiko javne uprave ali pa tolmačijo njeno delo, zakaj v urejeni družbi mora biti eno in drugo.

Učitelj pa vzgojuje najmlajše sloje naroda in družbe, jih bogati z znanjem, vpliva na razvoj njih notranjosti, kultivira njih prirojeni značaj. Učitelj odpira mlademu človeku, ki takorekoč čisto od kraja doživlja zgodovino človeštva, od prvega boja s črkami in začetnimi številkami do prvih temeljev samostojnega življenjskega razora — odpira svet in življenje, ga oborožuje z najvažnejšimi izsledki človeškega duha in mu uravnava voljo v zdravo (narodno, socialno) smer. Zategadelj je ne samo za posamezen narod in njegovo državo, ampak sploh za celo družbo, za ves človeški kolektivum važnega pomena, kako učitelj vzgojuje človeški naraščaj in kako temelji, ki jih polaga v dušo poedincev in na katerih bo potem slonela vsa zgradba njihovega življenja.

Ni treba imeti filozofskega čuta za totalnost stvari, da vidi človek tudi v novinarstvu posluh kot učiteljeve funkcije, da si tudi novinarja zamišlja kot vzgojitelja ljudi, dasi je med obema ogromna psihološka razdalja. Učitelj ima pred sabo znane posameznike in same mlade duše, novinar pa piše in govori anonimo v množicam. Toda naslov

Politično obzorje.

Današnja Bolgarija.

Odlični praški dnevnik »Česke Slovo« je objavil dne 31. julija izvirni dopis iz Sofije, ki nam slika sedanje razmere v Bolgariji v morda presvetlih barvah. Dopisnikova izvajanja pa so v splošnem tako zanimiva, da prinašamo članek v celoti. — Ured.

Prevrti so za naše dni značilen pojav. V Evropi je malo držav, katerih struktura se ni v zadnjih letih temeljito izpremenila. Še vedno se kopičijo na političnem obzorju sence pričakovanih katastrof, enkrat v Nemčiji, potem na Grškem ali v Italiji in drugje. Ni mogoče reči, da je na tem ali onem evropskem delu središče socialnih vrtnecov. Napetost, ki se hoče siloma izravnati, je razdeljena enakomerno po vsej celini, zato pa je prejšnji nemirni Balkan izgubil kos svojega slabega glasu. A tudi nad Balkanom še visijo težki oblaki, iz katerih bo nemara še lika kri in solze balkanskih narodov.

Med bolna mesta balkanskega polotoka spada Bolgarija. Prevrat, ki je bil izvršen v noči 9. junija, nas je znova opozoril na bolgarske probleme, tem bolj, ker smo sami zainteresirani na političnem in gospodarskem razvoju te dežele. Danes si že lažje napravimo malce jasnejšo sliko nastalega položaja in lažje sklepamo tudi o smeri bodočega razvoja.

Režim Stambolijskega je bil posledica krize, ki je vladala med bolgarsko inteligenco. Inteligenca je bila razdrobljena v megle neznatnih strank in frakcij, imela je tudi malo stika z ljudstvom in je vodila licitacno politiko, obetajočo podporo vsakemu, ki največ dá. S tem je ravno inteligenca povzročila razkroj armade v septembru leta 1918 in revolucionarno gibanje, ki je doseglo vrhunec v izgonom carja Ferdinanda in ki se je naposled ustalilo v diktaturi zemljedelskega voditelja Stambolijskega. Stambolijski je storil tragično napako, ko je mislil, da je inteligenca doigrala svojo vlogo. Skušal jo je na razne načine bagatelizirati, hujskal je drugega proti drugemu, šikaniral sodnike, profesorje, duhovščino, univerze, dijaštvo in na ta način pognal v opozicijo blok skoraj vse inteligence. Ta blok se je imenoval »narodni sporazum«. Ker pa diktator ni mogel vladati brez inteligence, je skušal pridobiti posameznike s podkupovanjem in podeljevanjem gmotnih predpravil. Kupiti so se dali samo najnižji, najbolj demoralizirani sloji, ki so potem korumpirali vso državno upravo in omajali same temelje državne organizacije. Tako je Stambolijski izgubil simpatije najširših, osobito pa meščanskih vrst, s čemer si je pripravil tla za poznejši padec. Tukajšnji Čehoslovaki, katerih živi v

Bolgariji več tisoč, pripovedujejo o demoralizaciji in korupciji državnih uradov za časa Stambolijskega in ne prikrivajo svojega zadovoljstva, da tega režima ni več.

Prevrat se je odlikoval po neobičajni disciplini in odločnosti. Organiziranega odpora skoraj ni bilo, »oranžove garde« sploh niso nastopile in če izvajamo praske v Plevni, je bil ves potek prevrata legalen. Prevrat je bil z vojaške strani dobro organiziran. Stambolijski se je v polni meri zavedal, da ima v Sofiji goreča tla pod sabo, zato je pripravil ukaz, s katerim bi bilo proglašeno za glavno mesto Trnovo. Sploh se širijo o njegovih načrtih uprav, fantastične govornice. Danes je težko reči, koliko so resnične. Gotovo je, da je pripravljala radikalne izpremembe državnopravnega značaja, ki bi imele velik mednarodni pomen.

»Narodni sporazum«, organizator prevrata, je koalicija centrumaških strank. Skrajna levica — komunisti — in skrajna desnica — radislavovsko-germanofilski nacionalisti so izven tega bloka. Blok je tudi sestavil vlado, v katero so vstopili demokrati, radikali, desničarski socialisti in narodnjaki. Sedanja vlada je vlada inteligence in sam ministrski predsednik Cankov je znan narodno-gospodarski strokovnjak in avtor številnih znanstvenih knjig. Nova vlada je sestavljena iz strokovnjakov. Za zunanjega ministra je bil prvotno določen nenavadno izobraženi in bistroumni šef-urednik »Slova« prof. Milev, ki pa je to mesto odklonil, ker je po rodu Makedonec in ni hotel vladati otežkočati stališča. Tako po prevratu so se začela pogajanja o poenostavljenju strankarskih razmer, katere niso bile več v skladu z izpremenjenim položajem. Ta pogajanja so dokaz, da štriletna vlada Stambolijskega ni bila za bolgarsko inteligenco brez vsake koristi. Naučila se je realno misliti in združevati svoje sile; prisililo jo je, da je zavrgla romantizem in se preverila o nujnosti sloge in vzajemnega dela. Namesto političnih bojev je stopilo politično delo. Osebnostna vprašanja so igrala pri pogajanjih največjo in najtežjo vlogo in zbog njih so se pogajanja zavlekla za en mesec. Javnost je nesirpno pričakovala rezultatov. Te dni je bilo javno razglašeno, da je ustanovljena velika enotna demokratska meščanska stranka. Ustanovitev take stranke je dokaz, da se inteligenca zaveda svojega položaja in svojih dolžnosti, a strah pred komunisti je bil jeziček na tehtnici. Komunisti so namreč v Bolgariji še vedno precej močni in bati se je, da stopijo v njihove vrste pristaši Stambolijskega. Zemljedelska stranka, nedavno še tako močna, je po prevratu takorekoč izginila, ker ji je manjkala trdna organizatorična podla-

ki vodijo h končni, daljni blaženosti vseh zemljanov.

In baš tu je tista točka, kjer si učitelj in novinar podajata roke. Učiteljeva naloga je lažja in dostopnejša, ker je mlademu individuumu lažje vzgojiti plemenite lastnosti in razumna hotenja nego a nonimni masi. Učitelj dela po izvestnem načrtu iz gotovimi znanstveno pridobljenimi metodami, novinar pa se mora le preveč — in večkrat proti svoji volji — zavrtati po željah in ukusu množice. Njegova učilnica ni čista, temveč je na bulvarju, kjer kipi in se buja množevrstno življenje. Učitelj je suveren svojega učenca, novinar pa je razal svoje mase. A vendar ima tudi novinarstvo svoje zakone, cilje in metode. Sedaj gre za to, da jih dvigamo, izpopolnjujemo in približujemo duhu zdrave civilizacije in istinite duhovne kulture. Gre za to, da se novinar postavi na visoko zrelišče učitelja, vzgojitelja, služabnika duhovnih sil, ki naj boljbolj prodirajo v materialno življenje in napravijo iz njega ono, kar bo v skladu z razvojem človeškega uma in srea.

Vidimo, da se zapadno novinstvo vedno bolj oddaljuje poslanstvu svobodno ljudske šole in da postaja suženj mase in njenih instinktov. Njegova duša je senzacija, njegov čas: en dan. To je življenje muh enodnevnice brez smotra in namena. Najbolj se oddaljuje učitelju.

Skandalozno postopanje vlade proti železničarjem.

Železničarji, ki prošijo kruha so Komunisti! »Jutranje Novosti« odobravajo vladno nasilje!

Obračno ravnanje Južne železnice v Ljubljani je dobilo včeraj 3. t. m. ob 14. uri iz Zagreba sledečo depešo:

Obratnemu ravnanju Južne železnice v Ljubljani.

Na predlog ministra notranjih del je ministrski svet z ukazom od danes odločil, da se imajo pozvati na vojaško vežbo vsi uslužbenci in delavci železničarji od 18. do 50. leta na državnih in privatnih železnicah v Sloveniji, na Južni železnici v Hrvatski ter delavci v delavnicah in kurilnicah v Hrvatski, ako so stopili v stavko.

Po prejemu te naredbe naj stopijo vse direkcije v zvezo z vojaškimi in političnimi oblastmi radi izvedbe štrajkovne uredbe z dne 20. decembra 1921.

Direkcije morajo nadalje poskrbeti, da se brezpogojno udrži promet mednarodnih in potniških vlakov ter podzeti v zvezi s civilnimi in vojaškimi oblastmi vse, da se omogoči prehod romunskega dvornega vlaka, ki vozi skozi Ljubljano na Bled dne 5. t. m. ob 8. uri 25 minut.

Poleg tega je naloga direkcij, da podvzamejo vse potrebne mere za varnost izvidnice dvornega vlaka ter da nespustijo stalno zvezo med Beogradom in Bledom. Direkcije morajo dalje takoj v zvezi s civilnimi in vojaškimi oblastmi uvesti preiskavo o vzrokih stavke ter najti provokatorje in kolovodje in to v smislu člena 10. zakona v zaščiti države ter obveščati prometno ministarstvo in generalno direkcijo potom šifriranih brzojav, a notranje ministarstvo potom telefona ali kurirja o stanju in poteku stavke.

Dr. Velizar Janković, m. p.

prometni minister,

Mihajlo IIIć,

generalni ravnatelj.

M. S. broj 142.

Odrejam, da inšpektorat obvesti takoj o tej naredbi vojaškega delegata pri inšpektoratu ter obratno ravnateljstvo južne železnice, višjega inšpektorja Benedeka ter kraljevo upravo za Slovenijo v Ljubljani, da postopajo v smislu ministrske naredbe ter da me o poteku stavke vsako uro obveščajo.

Podzveti je treba vse, da se osebni promet, magari pod asistenco vojaštva in osebno odgovornostjo komandantov in šefov, vzdrži. Obratno ravnateljstvo mo-

ra nocoj in dalje vršiti stalno nadzorstvo.

Imena kolovodij se morajo v smislu zakona o zaščiti države javiti meni osebno ter po političnih oblastih takoj aretirati. Vsa poročila oddana ministrom se morajo sporočiti tudi meni osebno potom telefona ali brzojava. Vsi zainteresirani mi morajo brzojavo potrditi sprejem te brzojave.

Ivan Franč.

pomočnik direktorja in predsednik nadzorovalnega odbora Južne železnice.

Tako torej! Notranji in prometni minister smatra naše narodne in državne zveste železničarje za komuniste in provokatorje, zato ker zahtevajo to, kar ima celo vsak pes pravico zahtevati — košček kruha, da ne poginejo oni in njihove žene ter nedolžni otročki od gladi! Kdo vrši napornejšo službo kakor ravno železničarji? Ne samo po dnevu, tudi po noči morajo pod strašno odgovornostjo skrbeti, da se vrši promet, da se mirno lahko vozijo in spijo v spalnih kupejih gg. Vujičići, Jankovići itd. Ko pa zahtevajo svoje pravice, ki jim po božjih in človeških postavah pripadajo — se enostavno proglase za komuniste, ustaše in anarhiste ter se — pozovejo pod orožje! Novopečeni zagrebški radikal Ivan Franč, katerega je njegovo uskoštvo v radikalijo spravilo od poduradnika do pomočnika inšpektorja pa daje naloge in ukaze, naj se voditelji železničarjev a-retirajo in naj se njegovi »presvetlosti« pošiljajo osebno vsako uro poročila, čeprav za to nima po zakonu nobene pravice! Res daleč, daleč nas je privedla radikalna vlada, katero so podpirali in jo še podpirajo tudi hinavski slovenski klerikalci. Kako trpko mora biti osebno spoznanje za tiste naše tako grdo prevarjene železničarje in sploh državne uslužbence, ki so pri zadnjih volitvah oddali svoje glasove za radikalno in klerikalno stranko! Danes vidijo, danes vejo, kaj so storili, danes, ko je prepozno. Toda prišlo bodo tudi še nove volitve in te bodo izpadle drugače; sedanje nasilje se bo krvavo maščevalo nad radikalcem in klerikalci samimi, nad raznimi Vujičići, Jankovići in Korošci. Naš narod mora združeno opirati to sramoto.

Današnje ljubljanske radikalne »Jutranje Novosti« se s svojo pisavo popolnoma pridružujejo odredbam beograjskih radikalnih mogotcev in jih odobravajo. Tudi to si morajo slovenski železničarji in državni uslužbenci dobro zapomniti.

Politične vesti.

Kdo je upropastil napredni blok? Ne bi več pisali o tem, ako bi nas ponovno ne izzval ljubljanski »Kmetijski list« s svojo staro bedasto frazo, da so hoteli demokratije s pomočjo naprednega bloka rešiti svoje mandate. Neumnost te trditve vpije do neba. Zdi se nam namreč da so bili gospodje od SKS zlasti na Stajerskem bolj potrebni reševanja mandatorov nego mi, zakaj demokrati smo dobili 1. 1920 pri volitvah 4500, letos pa 5200 glasov. SKS pa je dobila 1. 1920 na Stajerskem 18.000, letos pa — 4400 glasov. Kdo je torej bolj potreboval napredni blok? Dalje: če bi se bil ustvaril napredni blok recimo samo iz JDS in SKS, bi bila dobila skupna lista najmanj 9600 glasov, kar bi pomenilo 2 mandata. Kje je zapisano, da bi bila od teh bodisi oba ali pa le samo eden demokratiški? Odvisno je bilo vse le od števila glasov v posameznih volilnih okrajih. Trditve »Kmet. lista« je torej, z vseh strani obravnavana, smešna, in služi samo za to, da se nevednežem — zbrisiše oči, in pa za tolažbo gospodom voditeljem SKS, ki so s svojo intrinzično in v svojem prevetkem samozaupanju onemogočili skupni nastop ter ga onemogočajo še danes, samo za to, ker se par ljudi boji za svoje stolčke. To je res — in nič drugega.

Dnevna kronika.

— Zlatomašniški jubilej je obhajal v petek v svojem rojstnem kraju v Berunjah ljubljanski knezoškof dr. Jeglič samo v najožjem krogu.

— Tridesetletnico obstoja je slavilo včeraj 3. tm. Muzejsko društvo v Ptuj. Storilo je veliko za raziskovanje starega Poetovca in okolice. Prvi predsednik je bil znani profesor Ferik, ki še živi v Gradcu in katerega znamenita raziskovanja v Hajdini pozna tudi naše občinstvo. Društvo šteje danes 280 članov.

— Podaljšanje železniških ugodnosti za kongres UJU. Ministarstvo saobraćaja je podaljšalo ugodnost polovične vožnje do 12. avgusta, obratno ravnateljstvo južne železnice pa do 15. avgusta, tako da je gostom omogočeno tamdaj muditi se v Sloveniji.

— Volitev novega vodstva in uprave UJU. Na letošnjo III. državno skupščino UJU pade tudi volitev novega Glavnega Odbora, ki se vrši vsaka tri leta. Tako bo Ljubljana deležna tudi v tem oziru svoje posebne pozornosti in bo udeležba na kongresu zaradi volitev polnoštevilna.

— Društvo vpkokojenih oficirjev in Hrvatsko in Slavonijo je sedaj vendarle razpuščeno z utemeljitvijo, da je prekoračilo svoj delokrog. Odbor protesta, češ da je društvo zasledovalo samo človekoljubne cilje.

— Pevski zbor donških kozakov, ki je te dni dosegel velikanski uspehi na Dunaju, se je podal na turnejo v glavna mesta Češkoslovaške, Jugoslavije in Nemčije.

— Afera Balkanske banke končana. Dne 1. tm. so imeli sejo upniki Balkanske banke, ki so storili definitivne sklepe. Pristali so na poravnavo. Terjatve vseh upnikov so razmeroma male in se je o vsej stvari veliko več pisalo, kakor je bilo treba. Izgleda, da je mala gonja politične ozadije, ker je Balkanska banka demokratska in so jo hoteli radikali diskreditirati.

— Po zunanosti pozna že večina gospodinj testenine »Pekate«. Odločno zavračajo vsake druge, ker so spoznale, da postrežejo z njimi najbolj svojo družino.

— Kozakova ljubezica. V selu Korčocu (poinjski okrug v Srbiji) se je odigrala te dni krvava ljubezenska drama. Bivši kozakiški častnik Ivanov, ki je bil nastanjen tam kot delavec, se je smrtito zaljubil v lepoticco Leno, 18-letno hčer Tome Rašića. Zdelo se je nekaj časa, da mu tudi ona vrača ljubezen. Ko pa je nekega dne zaprosil za roko, ga je ošornjo zavrnila in od tedaj je bila napram njemu vedno bolj hladna. Skušal jo je še pregovoriti, a ona se mu je izogibala. Ko jo je te dni zadnjič vprašal, ali hoče biti njegova žena, se mu je samo porogljivo smejala. To ga je tako razkačilo, da je potegnil revolver in jo ustrelil v glavo in srce. Bila je takoj mrtva. Nato je še potegnil nož in se zabodel najprej v vrat, potem pa še v srce. Tudi on je takoj padel mrtev poleg svoje tridesetletne ljubljence.

— Perverznost zagrebških gospodinj. Kakor so nekoč bile ženske na Francoskem zaljubljene v znanega morilca Landrina, tako so se zagrebške lepoticce zaljubile v mladoletnega morilca Paskijevića. Zagrebški listi poročajo, da zagrebške lepoticce ne zamude nobene prilike, da bi videle svoj ideal, morilca Paskijevića. Na sodišču, kjer je v zaporih, je ves dan polno deklet in to iz glednih zagrebških rodbin. Sodniško uradništvo se je sprva čudilo nenavadnemu navalu zagrebških gospodinj na sodišče, ko pa so spoznali, kaj jih nika, so jih na primeren način »izkomplimentirali«. Pa tudi to ni pomagalo. Sedaj so našle nov način, da ga vsaj od daleč vidijo. Pod raznimi izgovori zasedajo vseh hodnike, ki imajo okna na dvorišče, kjer se jetniki sprehajajo. In tam čakajo, dokler se ne prikaže Paskijević. Brez izjeme vse se očitno trudijo, da ujamejo vsaj eden njegov pogled, na kar vse srečno odhite domov. Zenska pač ostane vedno unanka.

— Krvava drama v Ostjaku. V Ostjaku se je dne 30. julija odigrala krvava drama, koje žrtev je postal gostinčar Zarija Šbotoč iz Markušice. Krija je seveda ljubezen. V Markušicah je živel mlad kmet Szabo, ki je imel lepo, mlado ženo. Z njo je imel ljubavno razmerje.

Turistika in sport.

Planinski koledar za leto 1924. Planinske in posamezniki, ki še niso poslali korektur, gradiva, besedila za imenik in naročila na koledar, naj to storijo nemudoma. Letos je odziv tako malenkosten, da bo moral koledar po osmih letih prenehati izhajati. — Rotter. (Planinski koledar je bil včrtni spremljevalec naših turistov in bi res bilo čudno, če bi sedaj prenehal izhajati zbog malomarnosti onih, ki bi ga morali popraviti. Slovenci smo planinsko ljudstvo, pa ne moremo vzdrževati niti — planinskega koledarja! Ali ni to — sramota?) (Ured.)

Mariborska koč. Sezona je pričela. Kdor hoče prebiti poletne počitnice v zdravem gorskem zraku, naj si nabavi nakaznico za sobe pri t. v. Pinter & Leonard. Sobe solnčne, zračne z vso opremo. Hrana prvovrstna, postrežba točna. Natančnejše pri omenjeni t. v. — Odbor SPD.

Koč na Klopnem vrhu je oskrbovana. Vino, hrana in ležišče na razpologo vsak dan. Planincem obisk te koč toplo priporoča odbor SPD, Maribor.

poslanstvu ameriški listi; Evropo pa telefon obrača hoče-noče za njimi. Pa dovolj je teorije; bodi samo še povedano: Če družbi ni vseeno, kako učelnji vzgojujejo deca, ji ne sme biti vseeno, kako novine vplivajo na odrasle. In če se ozremo na naše razmere, vidimo, da se tudi pri nas pojavlja močno stremljenje v smeri, da naj se novine ne odtegujejo moralnemu kriteriju vzgoje, da naj bodo kolikor le mogoče zdrava in osvežujoča hrana. Kako je s tem v praksi, o tem molčimo. Treba pa je, da zdravo orientirana javnost podpre stanovalske interese novinarskega stanu, v katerem ne itak vrši očistiščni proces, da se izloči ono, kar ne spada vanj. Novinarjeve idealne težnje pa bodo imele praktičen vpliv šele potem, ko bo javnost sama zahtevala od listov in strank, ki stoje za njimi, dostojnost, ukus in takt. Bilo bi krivično, obdolževali novinarja zaradi uporabe tiska, dokler je novinar le dober ali slab prevodnik tujih stremeljenj. Nikakor pa ne gre, da bi država vzakoničila tiskovni zakon brez sodelovanja poklicnih novinarjev. To je prva praktična točka, kjer lahko vsi resni krogi podpro novinarsko organizacijo. Druga je: že sedaj je treba protestirati proti reakcionarnemu zaslužjenju tiska, ki ga baje pripravljajo tudi pri nas in h kateremu sta dali vzgled boljševiška Rusija in fašistovska Italija. Prost tisk, združen z odgovornostjo prostih, moralno in intelektualno doraslih in discipliniranih uradnikov — to je zahteva časa. In samo tak tisk se bo razvijal v smeri šolstva, dasi ga ne bo dosegel nikoli.

„ITO“ je najboljša zobna krema. Dobl se povsod.

Je leta 1914 tudi gostilničar Subotič, ki so je zasledoval tudi sedaj, ko je že bila poročena z drugim. Da bi se izognila njegovim napadom, je odšla v Osijek v službo k nekemu odvetniku. Subotič pa je tudi še sedaj hodil za njo. Ko je mož za to zvedel, je odšel v Osijek, da bi odvedel ženo zopet domov. Na kolodvoru je prišel za njima tudi Subotič in je hotel ženo s silo odvesti. Žena se mu je postavila v bran, pri čemur jo je Subotič z nožem ranil. Mož, ki je ravno v tem trenutku prihitel za ženo, je hotel obraniti pred nadaljnjim napadom. Ker pa je Subotič napadel tudi njega, je potegnil Szabo nož in ga zabodel Subotiču v prsa. Težko ranjen se je Subotič zgrudil na tla ter par hipov na to umrl. Szabo je bil aretiran ter oddan sodišču. Vse priče izpovedujejo, da je ravnal samo v silobranu in se bo moral zagovarjati. Bržkone samo radi prekoračenja silobranu.

— **Ustreljen špijon.** Na meji pri Belem monastiru je bil pred desetim dnevi zasaden špijon Luka Mirdač iz Odošona v trenutku, ko je prekoračil madžarsko mejo. Pri njem so našli razne listine in več važnih dokumentov. Oddan je bil v manastirski zapore. V noči dne 2. avgusta je skušal pobegniti. Odstranil je z okna svoje celice omrežje ter splezal skozi okno na prosto. Straža, ki je njegov beg zapazila, ga je zasledovala ter ga na begu ustrelila. Našli so ga mrtvega na polju v bližini jetišnice.

— **Izlet Hrvatskega planinskega društva v Črno prst.** Hrvatsko planinsko društvo »Sljeme« priredi dne 4. in 5. avgusta izlet v Slovenijo in sicer na Črno prst iz Bohinjske Bistrice. Slabejši turisti napravijo iz Bohinjske Bistrice izlet na Bohinjsko jezero in na Slap.

— **Mednarodna konferenca zoper pornografijo.** V Ženevi se vrši koncem avgusta konferenca, ki se bo bavila s pobijanjem širjenja in prodaje pornografskih publikacij. Na tej konferenci, ki jo sklicuje francoska vlada, se bodo sestali zastopniki vseh držav ter podpisali novo konvencijo, slično oni iz leta 1910, ki pa ni nikdar stopila v veljavo.

— **Deset milijonov vojni invalidov.** Glasom podatkov, ki jih objavlja mednarodni urad za delo v Ženevi, znaša število invalidov v posameznih državah: Jugoslavija 164 tisoč, Nemčija 1.537.000, Avstrija 164 tisoč, Zedinjene države 157 tisoč, Francija 1.500.000, Anglija 117 tisoč, Italija 800 tisoč, Poljska 220 tisoč, Rumunija 100 tisoč, Češkoslovaška 236 tisoč, Rusija 750 tisoč, Avstralija 76 tisoč, Belgija 25 tisoč, Kanada 45 tisoč in Finska 10 tisoč. Skupno torej nad 10 milijonov.

— **Iz srebra zidano mesto.** Čudno, pravilno podobno vest prinašajo listi iz Mehike. Nek inženjer je došel v težko dostopno, popolnoma zapuščeno mehiško mesto Catorce. Njegovo pozornost je takoj vzbudila barva zidovja. Na svoje veliko presenečenje je ugotovil, da so prebivalci tega mesta zgradili svoje hiše iz srebrne rude. Nastane vprašanje: ali so bili popolnoma nevedni, ali pa izredno bogati. Važnejše pa je seveda vprašanje, ali ni ta vest čisto navadna ameriška — rasa.

— **Nezgodna pri letalskih manevrih.** Iz Londona poročajo: O priliki letalskih manevrov sta dva vojna aeroplana trčila skupaj. Eden se je prelomil ter padel na tla. Posadka je bila na mestu mrtva.

— **Harkov glavno mesto Ukrajine.** Ljudski komisariat ukrajinske sovjetske republike je sklenil, da proglasi Harkov za glavno mesto Ukrajine.

— **Samomor pša.** Čudno zgodbo poročajo londonski listi. Neka dama je prepustila svojega foksteriera, ki je ostal in ostal, enostavno na ulici njegovi nsoči. Pes je najprej cel dan begal pred svojimi bivišnimi domovi, zvečer pa se je splazil po stopnicah v tretje nadstropje in skočil skozi odprto okno na ulico. Obklesal je mrtov.

— **Zagoneten zločin v Anversu.** Pred štirimi tedni je izginila v Anversu neka ugledna dama, po imenu Saerens. V nedeljo je napravila nek izlet, s katerega pa se ni vrnila več. To je vzbudilo tem večjo pozornost, ker je pred tremi leti izginila na enak način gospodična Coofs, ki je stanovala v isti hiši. Polcija je takrat podzela vse, da bi odkrila tajnost, s katero je obdan zločin, toda zaman. Nisi so samo njene dragocenosti,

o njej sami pa nikakega sledu. Med tem pa je prišlo novo iznenadenje. Pred štirinajstimi dnevi je izginila zopet ena gospodična, ki je stanovala v isti ulici ne daleč od zloglasne hiše. Te dni pa je anverska policija dobila v roke pismo, naslovljeno na stariše zadnje žrtve, v katerem jim sporoča, naj je ne iščejo, ker ne more ostati vse življenje prikovana na človeka, ki jo je napravil nesrečno. Pismo nosi podpis: Vaša osvobodena hči. Izgleda pa, da tega pisma ni pisala žrtev. Tega mnenja so tudi stariši izgumle gospodične, ki sumijo, da bi bila to pisava njihove hčerke. Ta zagoneten zločin je vzbudil po vsej okolici veliko senzacijo. Splošno se sumi, da je nastopil kak nov Landru, ki si je izbral za svojo žrtev pripadnice nežnega spola.

— **Šest mesecev v družbi mrtvega.** Ta nenavaden slučaj se je nedavno pripetil v Rennesu na Francoskem. Tam sta živeli dve sestrji, Pigeu po imenu. Sosedji so že dalje časa pogrešali eno sestro. Ker je postajala stvar čedalje bolj sumljiva, so zadevo prijavili policiji. Polcija je vdrla v stanovanje ter našla pogrezeno sestro mrtvo v svoji postelji. Zdravniški izvedenci so izjavili, da je morala umreti že pred kakimi šestimi meseci. Truplo je bilo že v popolnem razpadanju. Umrla je naravne smrti. Sestra se ni hotela ločiti od svoje mrtve sestre ter njene smrti tudi ni prijavila. Polnih šest mesecev je spala poleg svoje mrtve sestre. Ko so truplo na odredbo policije odpeljali, je začela obupno plakati in je več dni niso mogli pomiriti.

— **Operacija v vlaku.** Že med vojno se je pokazalo, da je marsikaj, kar se je zdelo prej nemogoče, vendarle mogoče. Koliko operacij se je izvršilo na bojnem polju brez posebnih priprav, ki so se smatrale prej za neizogibne. Razvoj zdravništva med vojno pa tudi po vojni ni poenotil. To dokazuje operacija, ki jo je izvršil te dni znameniti angleški kirurg Herbert Barker v drvečem vlaku. Nek bogat avstralski trgovec je imel bolno nogo. Takojšnja operacija je bila neobhodno potrebna. Medtem pa je bil klican v domovino in se je moral nemudoma odpeljati, da še dohiti parnik. V zadnjem hipu je posetil znamenitega kirurga Barkerja, ki pa operacije ni mogel takoj izvršiti, ker je bil zadržan z neko drugo operacijo. Po kratkem obotavljanju pa je izjavil, da bo izvršil operacijo med vožnjo. V ta namen je dal v brzovlaku rezervirati oddelek prvega razreda. Ko je vlak že vozil z največjo hitrostjo, 60 milj na uro, je preiskal bolnika ter se odločil za takojšnjo operacijo. Seveda je bilo to mogoče le v angleškem vlaku, ki vozi mirno. Pri naših razdrpanih železnicah bi tudi najboljši kirurg ne mogel operirati med vožnjo.

— **Ovratnik in kravata za ministrskega predsednika.** Poljski ministrski predsednik je velik sovražnik kravat in ovratnikov. Sam pravi, da ga ovratnik samo davi, kravata pa je novomodni lišp, ki njemu ne pristoja, ker je za take novotarje že prestar. Zato on tudi nikdar ne nosi ovratnika in kravate. Ta njegova navada je povzročila poljskim parlamentarcem o priliki obiska rumunske kraljeve dvojice v Varšavi veliko skrbi. Vedeli so namreč, da ministrski predsednik ne bo opustil svoje navade in vendar, kako naj nastopi pred visokimi gosti brez ovratnika in kravate. Ministrski predsednik Vitos pa se je dobro odrezal. Obkel je poljsko narodno nošo. Nek varšavski list pa se je hotel pošaliti ter je uvedel zbirko za nakup dveh ovratnikov in dveh kravat za ministrskega predsednika. Ta radi tega nikakor ni bil užaljen, temveč je zbral denar mirno sprejel ter se lepo zahvalil, vsoto pa podaril neki varšavski bolnici. Ovratnika in kravate pa si le ni kupil.

Dopisi.

— **Iz Podvelke.** V obzled temu, da so se Podvelčani in okoličani iz Rdečegabrega, Jančevega vrha, Lehna, Ribnice, Brezna, Remšenika itd. naveličali podpirati renegatskega (glej mapo njegove firme!) tukajšnjega sedlarskega mojstra, bi bilo želeli, da se prej ko slej naseli tukaj sedlar slovenske zavednosti, kateremu jo delo in dober zaslužek zasigurno, da bi se naš zastopnik v Celovcu potrudil

Celjske vesti.

Iz seje celjskega občinskega sveta
dne 1. avgusta 1923.

Zupan dr. Hrašovec je sklical izredno obč. sejo na 20. uro z edino točko dnevnega reda: Razgovor in sklepanje glede zasiguranja električnega toka za mesto Celje.

Elektrifikacijski odsek, obstoječ iz zastopnikov vseh strank občinskega sveta ter funkcionarjev mestnega magistrata, je skrbno pripravil elaborat, o katerem je izjerno poročal obč. odb. dr. Kalan. Za dobavo električnega toka pridejo v poštev projekt Zangger, Fala in tvrdka Westen. Najmanj resen je prvi. Radi oddaljenosti bi vod in transformatorji stali do 3.750.000, kljub temu pa ne zagotavlja zadostne množine in točnega funkcioniranja, ker ima reka pri Oplotnici premalo vode in je tudi padeč premajhen.

Zelo uvaževanja vreden je falski projekt, ker vodi vod že mimo Celja in razpolaga z veliko množino električne sile. Žal, da tudi ta projekt ne more priti v poštev. Fala stavi nesprejemljive pogoje. Tok bi stal sicer 6 K od kilovatne ure, pride pa gotovo nad 7 K, ako se upoštevajo ogromne investicije (vod iz Laškega do Celja, transformator i. dr.), ki so potrebne. Fala hoče vezati celjsko občino za najmanj deset let, po petih letih ji postavi na razpolago samo ono množino električne sile, ki je bo porabilo mesto povprečno v prvi polovici decenija. Cene regulirajo cene trboveljskega premoga. Ker pa Fala ni odjemalca, je v pogledu fature otežkočen. Večje odjemalce si hoče pridržati Fala sama, cene električnega toka, ki bi ga dajalo mesto svojim strankam, bi pa ne smele biti nižje od onih, ki jih določa svojim odjemalcem sama.

Vse te težkoče so napotile elektrifikacijski odsek, da je vprašal tvrdko Westen, li ne bi ona preuredila svojo centralo tako, da bi mogla dajati mestu vsaj 400 kilovatov, tj. 100% več energije kakor doslej, kar popolnoma zadostuje za konzum mesta in okolice. Tvrdka Westen je izjavila pripravljenost pod sledečimi pogoji: Cena je 7 K od kilovatne ure, ki se regulira le v toliko, kolikor upliva na proizvajanje izpremenjene cene trboveljskega premoga. Mesto nabavi dva večja transformatorja, ki staneta približno en milijon kron, omrežje, vod in žarnice pa ostanejo kljub večji napetosti iste. Tvrdka Westen obdrži le dosedanje večje odjemalce, tok v mestu in v okolici oddaja le mestna občina. Pogodba velja za dobo treh let, jo je pa z obojestranskim privoljenjem mogoče tudi že prej razrušiti. Ta točka je važna z ozirom na novi projekt v Velenju, kjer namerava država napraviti večjo električno centralo, kateri se bo moglo event. priključiti tudi Celje. Povišanje množine pri tvrd. Westen se izvrši najpozneje do 1. dec. tl. Z ozirom na velike ugodnosti, ki jih nudi tvrdka Westen, je občinski svet odobril soglasno ta načrt in sprejel pogodbo brez izprememb. Tako je moral falski projekt pasti, dasi je napeljan mimo Celja toliko električne energije iz Fale, da bi se mogla elektrificirati cela celjska kotlina.

Koroške vesti.

Razmere ob koroški meji.

Po desetdnevni zaporu je bil v Pliberku izpuščen eden od bratov Ringov, ko je položil zahtevano kavejco, ki mu jo je posodil nek pliberški Slovenec. — Kakor čujemo, avstrijski orožniki še naprej zapirajo naše ljudi ter jih proti kavejci zopet izpuščajo — ljudi, o katerih vedo, da niso bili pri akciji radi brzgalne udeleženi. Seve, kdor ne more položiti kavejce ali kdor se zanaša na intervencijo naše vlade, ta lahko sedi v zaporu bog zna do kdaj. Vse merodajna mesta so obveščena in poučena o zadevi, a ni videti, da bi se kdo kaj zgenil. — akti romajo počasi, a ljudstvo hoče videti kak ukrep, sicer bo mnenja, da je naša vlada brez moči in da lahko počenajo na oni strani z našimi ljudmi, kar se jim zljubi. Vemo, da se take sadeve ne dajo urediti na vrat na nos, a nekaj se da ob primerni dobri volji vedno storiti. Ali je preveč zahtevano, da bi se naš zastopnik v Celovcu potrudil

v Pliberk in naše ljudi pomiril? Ali je nemogoče, da bi se mali obmejni promet v občini Libelče začasno ukinil, dokler se avstrijska oblast tako daleč ne poniža, da naši oblasti pošlje kako pojasnilo za svoje postopanje? Ali so res tudi kaj-skromnejše represalije izključene? — Ni lahko delati ob takih razmerah za utrjenje narodne pozicije in državne misli ob meji. Vlada naj nas ne sili, da posežemo po skrajnih sredstvih, da zbudimo v njej malo več aktivnosti in iniciativnosti.

Objave.

§ Klub kolesarjev in motociklistov »Perun« v Mariboru priredi v nedeljo dne 5. tm. izlet na progi Maribor-Selnica-čez Dravo, Ruše-Pekre-Radvanje. Odhod ob 1. uri popoldne od hotela pri »Zamorcu«. Izlet je za vse člane kluba obvezen. V slučaju slabega vremena se izlet preloži na prihodnjo nedeljo to je 12. avgusta.

§ Veselica požarne brambe dne 12. avgusta 1923. Veselični odbor je svoja dela dokončal in apelira na vse občinstvo, da sigurno obišče veselico dne 12. avgusta t. l. v parku vojašnice Kralja Petra I. Osvoboditelja. Vsak posamezen udeležnik se bo za plačano vstopnino Dinara 5.— za osebo bogato oddolžil, saj je na veselici poskrbljeno za vse, kar srce poželi. Vsak posamezen pa bo s svojo udeležbo pripomogel, da dosežemo zaželjeni cilj te veselice. Ne da bi ostali ljudem v spominu, ter ne da bi izpolnili gotovo številko veselice v letu temveč zato je prirejena ta veselica, da omogočimo nabavo novega rešilnega avtomobila ker bode stari po tako gosti uporabi popolnoma neraben. Veselični odbor apelira na radodarnost vseh krogov, da pomagajo zamljeli cilj te veselice tudi izvesti, da prihite dne 12. avgusta 1923 vsi na veselico ter napolnijo veselični prostor do zadnjega kotička.

§ Velika ljudska tombola, prirejena od Gasilnega društva na Pobrežju, se vrši dne 2. septembra v gozdu na Pobrežju. Tombola se je morala od zadnje veselice dne 8. julija preložiti na pozneje, ker do takrat še ni bilo dospel dovoljenje, kljub temu, da je društvo že 8. IV. napravilo prošnjo na Beograd. Mariborske korporacije naj se blagohotno na to ozirajo in naj pustijo ta dan prost. Vse podrobnosti pozneje. — Načelstvo.

Sport.

Tenis-turnir HAŠK - ISSK Maribor. V nedeljo, dne 5. tm. se vrši na prostoru ISSK Maribor-a tennis-turnir med najboljšimi igralcema Jugoslavije gg. Freudenreich in Antolkovičem, članoma zagrebškega HAŠK-a proti igralcema SK Maribora, gg. Rogličem in Znakovičem. Razven tega tekmujejo tudi dame tennis-sekcije SK Maribora med seboj za prvenstvo kluba. Začetek ob 7. uri jutraj. Vstopnice: sedišče: celi dan 20 D, pol dneva 12 D; stojšče: celi dan 10 D, pol dneva 6 D.

§ ISSK Maribor : SK Drava, Varak diš. Revanžna tekma se vrši v Mariboru v nedeljo dne 5. avgusta tl. popoldne ob 18. uri na igrišču Maribora v Ljudskem vrtu.

Uspehi svetovnega šahovskega mojstra Kostića v Mariboru. V četrtek 2. tm. je prišel iz Rogaške Slatine, kjer se nahaja na letovišču v Maribor svetovni beograjski šahovski mojster g. Kostić, da odigra z našimi mariborskimi šahisti simultano partijo. Prijavilo se je 19 šahistov; igra se je vršila v igralnem oddelku kavarne »Central« ter je začela ob 21. uri. G. Kostić je iznenadil vse šahiste s svojo naglo igro in s svojim nenavadnim uspehom. Pobil je vseh 19 nasprotnikov in ker so nekateri igrali v isti igri po dvakrat je dobil g. Kostić tako naenkrat 30 partij. Včeraj v petek je g. Kostić, ker se radi stavke železničarjev ni mogel odpeljati, igral zvečer istotam slepo s štirimi nasprotniki, kar pa narekovelec ni poznal dovolj dobro teorije in nomenklature, se je igra zapela in je moral g. Kostić končati navadno. Dobil je seveda tudi vse te štiri igr

Mariborske vesti.

Maribor, 4. avgusta 1923.

Stanovanjski škandal na državni realki v Mariboru.

(Dopis).

Ko smo letos koncem junija vpisovali sinove in hčerke v prvi razred državne realke v Mariboru, so nam naenkrat rekli: »Četudi so dečki in deklice napravili sprejemni izpit, ne vemo, ako jih bomo mogli sprejeti v prvi razred, ker nam manjka prostorov.« Osupnila nas je tudi v časopisih objavljena notica, da v jeseni ne bo na mariborski realki sprejemnih izpitov za prvi razred, ker bodo vsled pomanjkanja prostorov morali celo zavrniti več učencev, ki so že v juniju z ugodnim uspehom prestali sprejemno skušnjo.

Zanimali smo se, kako je s šolskimi prostori na realki in ali se res na noben način ne da odpomoči pomanjkanju šolskih sob, in zvedeli smo naravnost neverjetne reči, ki pa so žal resnične in ki brezobzirno izživajo strogo brezobzirno obsodbo prizadetih nižjih in višjih oblasti.

Realka ima vsega skupaj 9 pravih učnih sob. Lansko leto je bilo na zavodu 18 razredov; manjkale so torej 4 učne sobe. Tiste nesrečne štiri razrede, ki niso imeli lastne sobe, so nastavili v fizikalni dvorani, v kemični dvorani in v dveh risalnicah, to je v prostorih, ki bi morali biti prazni in vedno na razpolago za fizični, kemični in risalni pouk. In tako se je začelo preseljevanje razreda v razred. Trpel je pri tem pouk v obče, zlasti pa pouk v fiziki, kemiji in v risanju, to je v predmetih, ki so na realki najvažnejši. Pojavile so se še druge neprilike, razni predmeti so se morali nastaviti na popoldne in ravnatelj je imel pri sestavljanju urnika take težkoče, da jih pri najboljši volji ni mogel premagati.

A vse te nepotrebne homatije, sitnosti in neprilike bi se bile dale odstraniti, ako bi imela pristojne oblasti količkar dobre volje.

V realki je tudi ravnateljevo stanovanje, ki obstoji iz petih sob. Kdo pa stanuje v tem stanovanju? Morda ravnatelj? Ne in se tudi ne potezuje zanj, zadovoljen je z skromno zasebno sobo. Tam stanuje že več let sedaj upokojeni podpolkovnik g. Serneč.

Ravnatelj Jakob Zupančič in njegov namestnik prof. Luka Brolih že dve leti neprestano delata vloge, da bi se omejen gospod preselil in bi se izpraznilo stanovanje z neznatnimi prezidavami priredilo za učne sobe. Neštete prošnje so šle na mariborski magistrat, ker je realčno poslopje občinska last. Zupančičovo vedno odgovarja: »Smo že nakazali podpolkovniku drugo stanovanje.« Ne vemo, ali so ga res nakazali ali ne, vemo pa, da je g. podpolkovnik še vedno na realki. Višji šolski svet v Ljubljani na vse tozadavne prošnje in vloge odgovarja s tolažilnico: »Ne moremo pri najboljši volji prav nič, pa prav nič pomagati. Potrpite, potrpite, potrpite!« Ko je lansko leto neki gospod opozoril na te škandalozne razmere na realki župana Grčarja, ki je ravno vpisaval svojega sina na realko, se je Grčar poohorčeval: »Ako vam manjka prostorov, pa postavite barake v parku pred realko! To je bil odgovor župana Grčarja, ki je bil svoje dni učitelj, ki je velik socialist in ki pri vsaki slovesni priliki povdarja, kako mu je pri srcu kulturni napredek in jemu tako ljubega in dragega Maribora.

Ni nam pa znano, kakšno stališče je zavzel glede izpraznitve ravnateljskega stanovanja gospod dr. Leopold Poljanec, višji nadzornik in poročevalec za srednje šole na Stajerskem.

Ne gre nam tu za osebo g. podpolkovnika Serneča, o katerem v ostalem vemo, da je premožen človek in da bi moral dobiti drugo stanovanje. Gre namle za stvar, za razvoj našega šolstva in tu moramo reči samo eno: postopanje pristojnih oblasti in činitelj v gornjem vprašanju je brez dvoma škandalozno.

Prizadeti starši smo lahko ogorčeni nad tako malomarnostjo in cinčno brezbriznostjo tistih, ki bi lahko ukrenili, da se navedeni prostori prirede za šolske namene, za katere so bili postavljeni, in da se naši mladini omogoči vstop na realko, ki zavod, do katerega imamo

vse zaupanje. Ker vemo, da mu načeluje vrli ravnatelj Jaka Zupančič, kateremu stoji ob strani kakor en mož ves učiteljski zbor, ki ima samo to željo, da bi se zavod čim bolje razvijal in mogel v svojem okrilju vzgojiti čim večje število temeljito izobraženih, značajnih in plemenitih mladeničev v veselje staršev in v prid naši domovini. — Prizadeti starši.

Prošnje za starinske in umetniške predmete.

Zadnji mesec je priredilo mesto Varaždin jako lepo in izredno bogato razstavo starinskih in narodopisnih predmetov, ki jih je dalo za razstavo prirediteljem na razpolago varoždinsko meščanstvo. Jasno se je pokazalo, koliko kulturno-historično in narodopisno prevažnih spomenikov posedujejo zasebniki, a so ti predmeti za javnost in splošnost izgubljeni. Prepričani smo, da imajo ravnatoka tudi Mariborčani in mariborski okoličani v svoji posesti mnogo, mnogo takih predmetov in se zato obračamo na nje s prošnjo, da jih posodijo Muzejskemu društvu. V vsakem slučaju si lahko zavarujejo lastninsko pravico in dobe svoje predmete kadarkoli na zahtevo nazaj. Kdor pa bi ne mogel svojih dragocenosti trajno pogrešati, ta jih naj da na razpolago vsaj za dobo industrijsko-obrtno izložbe t. j. od 15. do 26. avgusta t. l., ko bodo tisoč in tisoč tujcev prišlo v Maribor. V zadnjem slučaju bomo razstavili te predmete v posebni sobi z izrecno označbo, da so posojeni le za dobo razstave in čegava last so. — Po predmete bi prišel muzejski sluga, prosimo le, da jih prijavite po dopisnici na naše društvo; osebno pa jih prevzamemo v nedeljo med 10. in 12. uro v muzeju. — Podpisano društvo pričakuje, da ni izdalo tega oklica zastoni; kar je možno v Varaždinu, mora uspeti tudi pri nas.

Za Muzejsko društvo v Mariboru:

Dr. Kovačič Fr., društveni predsednik.

Dr. P. Strmšek, zastopnik Muzejskega društva v razstavni odboru.

—□—

m Imenovanja. Za glavnega učitelja na vladnici moškega učiteljskega v Mariboru je imenovan g. Anton Kovačič, za glavna učitelja na drž. ženskem učiteljskem Karel Pribil in Josip Fistravec, za profesorja petja in glazbe na istem zavodu Ivan Sprachmann.

m Včerajšnja protestna stavka državnih uslužbencev in železničarjev je v Mariboru in okolici potekla povsem mirno in brez vsakih nasilnosti in incidentov. Policija, ki je kljub splošni stavki državnih uslužbencev vršila varnostno službo, ni nikjer imela povoda za nastop. Stavkajoči so povsod nastopili mirno in dostojno. Občinstvo je stavko povsod sprejelo simpatično in bilo na strani stavkajočih. Trgovine so bile v znak simpatije po celim mestu popoldne zaprte. Po polnoči so vlaki prihajali zopet redno ter odhajali z neznatnimi zamudami naprej.

m Studijska knjižnica je za časa počitnice odprta dnevno od 9. do 13. ure. Izvzemši nedelje in praznike ter dostopna vsemu občinstvu.

m Iz zdravniškega društva. Prihodnja odborova seja Zdravniškega društva v Mariboru se vrši v petek, dne 10. avg. t. l. ob 6. uri zvečer v Kolodvorski restavraciji v Mariboru. Ker se bo sklepalo končno veljavno o kandidatih za zdravniško komoro, se nujno vabijo vsi člani, da se seje sigurno udeležijo. Dalje se naznanja, da se je pri odborovi seji dne 3. avgusta t. l. konstatiralo, da je spor med koncesionarji in lastniki Sanatorija v Mariboru, kakor tudi med Zdravniškim društvom in lastniki Sanatorija poravnani; vsled tega se dosedanja »cavetec nad sanatorijem ukine.

m Restavracija v Narodnem domu je sedaj popolnoma renovirana. Urejena sta dva lokala za klube, na razpolago je kegljišče. Točijo se prvovrstna vina; za jedila pa skrbí izborna kuhinja. Abonent se sprejmejo vsaki čas na hrano.

m Prememba v trgovini. Tukajšnje trgovino od g. M. Zieglerja na Glavnem trgu je prevzel trgovec g. Miloš Oset. — Opozorjamo na današnji inšert.

m Za vdovo višjega stražnika Filipčiča so darovali: tvrdka Pinter in Lenard 300 D. trgovka g. Soham Martina 100

D. uradništvo Jadranske banke 380 D. g. Šetina Ljudevit 15 D. in g. Pleterški Iv. namesto venca na grob v Rogaški Slatini umrle gospe Majzel 200 D. Društvo policijskih nameščencev Podružnica v Mariboru, izreka v imenu vdove vsem cenjenim darovalcem za velikodušen dar najprisrčnejšo hvalo.

m Promenadni koncert vojaške godbe se vrši v nedeljo ob pol 11. uri ob lepem vremenu. Spored: 1. Gerveis, Naše žene, koračnica; 2. Parma, Triglavske rože, valček; 3. Zajc, Čarovnica iz Boisi. Ouvertura; 4. Puccini, Madame Butterfly. Fantazija; 5. Rubinstein, Toreador iz Andaluzja; 6. Mascagni, intermezzo iz »Cavaleria rusticana«; 7. Čišek, Iz srbskih šum in logov. Potpourri; 8. Boj pod Livjanom, Ruska koračnica.

m »Feniks«, zavarov. družba za življenje, ekspozitura Maribor, uraduje vsak delavnik od 8.—13. ure v Orožnovi ulici št. 11.

m Kavarna v mestnem parku. Dnevno koncert od 17. do 19. ure in od pol 20. do 24. ure. Sladoled in domače pecivo.

m Tihotapci so smatrali včerajšnji dan, ko je bila proglašena 24-urna protestna stavka, za svoj dan. Gotovo so mislili, da bo tudi policija in obmejna straža stavkala ali pa imela posla s stavkajočimi. Obmejno orožništvo in mariborska policija sta jih samo tekom včerajšnjega dne, ko so se čutili varne, zajela 24, ki čakajo nadaljne nagrade v policijskih zaporih.

m Kalenje nočnega mira se je v zadnjem času v Mariboru zopet razpaslo. Ker je število policijskih straž vsled bolovanja policijskega osebja zelo skrajšano, se čutijo ponočni rogovileži precej varne. Včeraj ponoči so do druge ure zjutraj »koncertirali« na Zrinjskega trgu ter budili prebivalstvo iz mirnega spanja. Zelo živahno postaja zlasti tudi Melje. Ti ponočni krokači sicer niso vedno pijančki, ki čutijo potrebo, da s svojimi melodijami osrečujejo okolico ter bi bilo za to pač z večjo upravičenostjo pričakovati malo več obzirnosti do somoščanov.

m Kavarna »Promenada«. Dnevno od 19. ob nedeljah in praznikih od 16. ure koncert prvovrstne salonske godbe ob vsakem vremenu. Izvrsne pijaše, sladoled in domače pecivo.

Kultura in umetnost

V spomin Valentinu Nikolajeviču Cibulevskemu.

Z globoko žalostjo v srcu smo ponešli dne 1. avgusta smrtne ostanke ruskega vojaškega kapelnika Valentina Nikolajeviča Cibulevskega k večnemu počitku. Daleč, daleč od rodne grude našel je preganjani umetnik svoj hladni grob, vendar so na ta hladni grob rosile vroče solze, solze globoke žalosti, solze prijateljev umetnika kot žive priče priljubljenosti pa tudi visoke vrednosti blagega pokojnika.

Valentin N. Cibulevskij, rodni Jekaterinograjčan, je bil absolvent petrograjskega konservatorija, kjer sta mu glavna predmeta bila oboa in tromba, instrumenta, katera je obvladaval s suvereno virtuoznostjo. Dopržil pa je tudi tečaj kompozicije in dirigentsko šolo ter nato vstopil v Gardno glazbo kot solist. Tu si je pridobil orkestralno rutino, ter je po dovršenem predpisnem izpitu za vojaške kapelnike vstopil v orkester znamenitega »Preobraženskega polka« in sicer spočetka kot podrejeni, pozneje samostojni prvi kapelnik s činom podpolkovnika.

Kot dirigent je kmalu zaslovil v svoji domovini in zavzel med ruskimi dirigenti odlično mesto. Skoraj v vseh velikih mestih širom svoje prostrane domovine je nastopil javno, bodisi sam, s svojim orkestrom, bodisi kot spremljevalec znamenitih svetovnih umetnikov, kakor Šaljapina, Sobinov in drugih in nešteta pismena priznanja ter laskave strokovne ocene največjih ruskih dnevnikov pričajo o visokem doseženem umetniškem uspehu mladega dirigenta. Dokumente svojih koncertov je ljubil Cibulevskij z neko otroško-nežno ljubeznijo, bili so mu pač najdražji spomini najlepših dni življenja, spomini velikih nad in slajno započete umetniške karijere; zato jih je s pravo očetovsko skrbjo negoval in hranil. — Opozorjamo na današnji inšert.

Uradništvo Jadranske banke 380 D. g. Šetina Ljudevit 15 D. in g. Pleterški Iv. namesto venca na grob v Rogaški Slatini umrle gospe Majzel 200 D. Društvo policijskih nameščencev Podružnica v Mariboru, izreka v imenu vdove vsem cenjenim darovalcem za velikodušen dar najprisrčnejšo hvalo.

Tudi naši javnosti je bil blagi pokojnik dobro znan, ker se je v večkratnih koncertih predstavil našemu občinstvu ter se njegove zasluge za povzdigo našega glasbenega življenja ne smejo prezreti. Upoznal nam je z umotvori modernih ruskih, nam doslej še neznanih skladateljev, predložil nam je veličino rusko-slovanske umetnosti, odprl nam je nova pota, vzbudil vero in up v lastne sile ter potrdil zaupanje v razvoj naše domače glasbe; zaupanje, ki nam je danes v dobi, polni nemira, potrebnejše kot kedaj.

Da so vsi glasbeniki in ljubitelji glasbe dobro cenili te zasluge, pričajo nam obilne kite cvetja, ki so krasile mrtvaški oder, pričajo nam pa tudi resnična žalost in potrtost vseh, ki so prerano izgubili nega spremljali k večnemu počitku...

Poslednji njegov javni nastop je bil dirigiranje simfonične pesnitve P. I. Čajkovskega: »Fatum«, pač kot neka temna predslutnja svojega lastnega fatuma. Vsebinska tega veličastnega dela ga je prevzela tako, da je po koncertu izmučen in globoko ganjen nekemu takajšnjemu odličnemu glasbeniku tolmačil vsebino tega pretresljivega umotvora.

Dasi je svoje bolno duševno razpoloženje spretno kril pod vedrim izrazom lica, ga je malo pred smrtjo dosepeva vest o smrti očetovi pretresla v toliko meri, da je brezdvomno pospešila katastrofo.

Mrtev je! Črni zemlji izročeni — a ne pozabljeni. Bil je navdušen umetnik, plemenit človek in dober prijatelj, zato ga bodo vsi njegovi tovariši in znanci ohranili v trajnem spominu. Bilo bi hvalje vredno, da se mesto njegovega večnega sna z dostojnim spomenikom občuna pred pozabljenjem.

A Tebi, dragi pokojnik, ki Te je Krsta smrt nemilo in prekmalo iztrgala iz gaja Tvojih visokih umetniških načrtov in sanj, kličemo vsi, ki smo te ljubili in izgubili: »Vječnaja Ti pamet!«

Maks Unger

Gospodarstvo.

g Moderne sušilnice za žive uređio zadruga v Doboju, Sajmu, Boljancu in Osjedinu v Bosni. Sušilnice naj služijo ljudstvu kot vzor. Vlada je dala 25.000 Din. podpore.

g Največji tvornički dimnik na svetu ima ameriška tovarna za predelavo bakrene rude v Anakondi. Visok je 178 metrov, v premeru ima v podnožju 22,05 m, na vrhu 18,80 m. Debelost zida je 2 m v podnožju, 0,80 m na vrhu. Za temelj večji dimnik ima japonska kovinska tvornica v Sagamosaki. Visok je 161,65 metrov.

Brzjavna poročila

Mala nezgoda Orient-ekspresa.

Beograd, 3. avgusta. Včeraj sta skočila s proge dva vagona Orient-ekspresa v trenutku, ko je brzovlak zapel rajevski tunel na progi Beograd-Niš. K sreči ni bilo večje nesreče, ker je vlak vozil precej počasi. Zrtev ni in tudi škoda je neznatna. Vlak je mogel kmalu nadaljevati vožnjo in je došel v Beograd z malenkostno zamudo.

Iz življenja in sveta.

Življenje v Rusiji.

Riga, 7. julija.

V zadnjem času prihaja mnogo ljudi iz Rusije in jih tudi mnogo potuje v Rusijo. Časnik in časopis dobivamo redno; zato danes ni več tako težko zasledovati dogodkov v Rusiji kot je bilo poprej.

Vesti boljševiških listov in pripovedovanja živih prič se ujemajo predvsem v eni stvari: Mesta so strahovito obubožala in vas živi popolnoma zase, izolirano.

Po uradnih podatkih se je število prebivalstva bivše carske prestolnice Petrograda zmanjšalo za dobro polovico. Do vojne je živelo v Petrogradu pol drugi milijon ljudi, danes šteje Petrograd komaj 722 tisoč prebivalcev.

Od dvestotisoč stanovanj je popolnoma praznih neobstanovanih 25 tisoč. Nedavno je dobila petrograjska mestna občina od centralne državne uprave prvi kredit v znesku deset milijonov zlatih rubljev, za popravo mesta in posameznih porušanih palač. Delo se je že začelo; hiše, ki so se začele podirati, ali ki so drugače v slabem stanju, začnejo popravljati. Popravljajo tudi park ob nevsiki obali, potem mostove, na katerih se je ponekod razrasla trava. Na ta način so dobili delo brezposelni delavci, ki pa jih je v Petrogradu baje okoli 160 tisoč. Spricho takšnega obubožanja in propadanja se ne smemo čuditi, če je zelo poskočil odstotek samomorilcev. Največ samomorilcev poteka iz vrst dušev. delavcev. Najbolj pa živijo celo v »komuni-

stične Rusiji novi bogataši — boljševiški trgovci.

Kmetom v severnih gubernijah in v delu Povolžja gre precej dobro; imajo vsega dovolj. Toda vasi žive popolnoma zase in ne priznavajo nobene oblasti nad sabo.

Sovjetska vlada se mnogo trudi, da bi kmete prepričala, da morajo izvrševati vladne ukaze, zlasti pa oddajati žito, da se omogoči izvoz v inozemstvo. — Vlada je izdala naredbo, da se kmetom, ki plačajo svoje davke v žitu, podelijo posebne nagrade. Nagrade iznašajo deset do štirideset odstotkov od skupnega zneska.

Lenjina zastopa komisar Kamenjev, ki je nedavno govoril na seji gospodarskega odbora o odnošajih med vlado in kmeti. Po njegovem mnenju je glavna vladna naloga, dokazati kmetom, da se na račun davka in državnih izdatkov ne bo zahtevalo od njih ničesar drugega kot žito. Mi samo izgubili med kmeti vsako zaupanje, je dejal Kamenjev. »Oni ne verjamejo več državnim oblastem. Lani smo jim tudi obetali, da jih pustimo v miru, če poravnajo svoje obveznosti, a takoj nato so prihiteli komisari

in ljudem lagali na shodih. Kmetom je treba pojasniti in razložiti pomen in važnost izvoza žita — tega pa ne smejo delati razni goljufi in izkoriščevalci.

Boljševiški listi (časniki drugih smeri) sploh ne smejo izhajati. Op. ured.) posvečajo največjo pozornost izvozu žita iz Rusije. Vlada izjavlja, da sme vsaka organizacija, ki se peča z izvozom, računati z vladnim kreditom v državni banki. Državna banka je že določila v ta namen 13 milijonov zlatih rubljev.

V Moskvi je bila te dni odprta žitna borza, ki namerava ves izvoz žita usmeriti k Črnemu morju, v Odeso, Nikolaevsk in Cherson. Mnogo upajo tudi v izvoz nafte. Uradna poročila zatrjujejo, da se je lani leto izvozilo samo iz Bakua 1 milijardo in 220 milijonov kilogramov nafte.

Zelo klavrno se glasi poročilo prosvetnega komisarja Lunačarskega. Iz njegovega poročila je razvidno, da je bilo v prvem polletju šolskega leta 1923 na ozemlju sovjetskih republik zaprtih 9460 ljudskih, 1829 meščanskih šol, skupaj 11.289 učnih zavodov. Šole so zaprli zbog pomanjkanja sredstev za njihovo vzdrževanje; povrh tega je mnogo učite-

ljev zapustilo šole, ker so si poiskali kakšno drugo službo, ki je boljše plačana. Nadalje primanjkuje učil, knjig, papirja, črnila in svinčnikov.

Iz južne Rusije prihajajo vesti o večji kugi, ki pometa v kmečkih hlevih. Kmečko prebivalstvo prosi in roti vlado, da naj podvzame energične mere, da bi go zatre. (V takih in podobnih slučajih vidijo ruski kmetje, da je državna oblast potrebna in da se vas ne more sama vladati! Op. ured.)

Kakor pišejo posamezni boljševiški listi, je pričakovati dekreta o denacionalizaciji vseh velikih industrijskih podjetij. Za groslavo Hudežestvenega teatra je vlada priznala 4 milijone rubljev pore. Otvorjena je neposredna železniška zveza med Petrogradom in Revalom. Organizacija komunističnih gospodarskih podjetij v Sibiriji je popolnoma propadla. Poročajo, da je od tri tisoč komunističnih organizacij čez dve tisoč likvidiranih.

O zaroti, ki ji je bil na čelu mladi Bela Kun, pišejo listi jako malo: poročajo, da je bil odpuščen poveljnik petrograjske vojske Hatis in da je bil aretiranih več častnikov rdeče vojske. (Politikac.)

Mihel Zevaco:

KRALJEV TEKMEC.

(Nadaljevanje in konec romana: Markiza Pompadour.)

Poslovenila: Rosandra.

(Dalje.)

(36)

Medtem se je približal Noetu, pa začel preiskovati njegovo obleko, — kar je bil zvečer opustil. — Opazil je, da je obleka prijateljeva vsa umazana in blatna, kot da bi se bil kje prav dobro valjal po mokri zemlji.

To je potrdilo prvotni sum poeta, kateri je, kot da sledi skriti misli, ki ga je zasledovala, mahoma vzklikal:

»Aha, dobil sem te, sedaj vem, kje je srebrni mak. Pri Kristovi smrti, — sedaj se rešim vsakega dvoma!«

In Noetu, ki ga je ves začuden, skoro preplašeno gledal, je ukazal:

»Hajd, na noge, — vstani, pojdi z menoj, — hitro!«

»Crebillon,« — je z jokavimi glasovi tarnal Noe, — »glej, jaz sem bolan, jako bolan, mi ni mogoče iti s teboj — in tega me, tako grozno me žejak!«

»Ko se vrneva, boš lahko pil in se pozdravil od tvoje bolezni, a sedaj hitro, mudi se namale!«

Ukazujoč glas pesnikov, njegov resni obraz sta prepričala Poissona, da se je treba začeti pripravljati. — Ugovarjal ni več, ali — vzdihoval je, da bi se kamur smilil.

Crebillon je bil medtem odprl kovčeg, v katerem sta imela obleke ter vzel novo obleko, katero je dal prijatelju, da jo obleče.

»Obleci se!« — je kratko velel. — In da bi bil bolj hitro napravljen, ga je začel sam siliti.

»Glej,« — ga je opozoril Crebillon, — »tvoja obleka je celo strganala!«

»Ali vendar včeraj ni bilate!« — »Poglej s svojimi lastnimi očmi!« — »Pa mi je držal pod nos strgano obleko,

kateri je manjkal obroček pri ovratniku.«

»Pri moji veri, rečem ti, — tega večraj ni manjkalo, — bilo je še celo.«

»Da, da, odtrgano je,« — je pripomnil Crebillon, — »rekel bi skoraj, da je nekdo s silo odtrgal. No, pa bomo videli.«

S Crebillonovo pomočjo se je Poisson kmalu napravil in bil v redu. — Prijatelj sta zapustila gostilno in prenočišče.

Poet se je brez drugega obrnil proti Reservoirs ter šel po ulici tega imena, medtem pa sam pri sebi ponavljal:

»Bomo videli, bomo videli!«

Ko sta vstopila v uličico, se je Crebillon ustavil pred drugo hišo na desni in ko je vzdignil glavo, kot da išče nekaj po zraku, se je tudi Noe obrnil ter presenečeno obstal:

»Crebillon, — ojej — to je pa čudno!«

»No, kaj vendar!«

Crebillon je opazoval prijatelja po strani.

»Znak nad vrati,« — se je čudil Noe, — »snop trave in oni srebrni mak so čisto ravno taki, kot sem jih videl v sanjah. — To je vendar nekaj posebnega.«

»To je pač ostanek tvoje včerajšnje pijanosti,« — je odvrnil Crebillon, nadaljujoč svojo pot, seveda potegnivši s seboj tudi Poissona.

Ali čudež se je nadaljeval. — Par korakov naprej je zapazil Noe čok, na katerem je v sanjah sedel.

In medtem, ko je Crebillon malomarno skomigal z ramami, je Noe še spoznal zlomljeno kladivo, na vratih pa pobral kos obročka, ki mu je bil zmanjkal pri jopiču.

Pijanček se je čudil in čudil, vzklikal in vzklikal:

»To je pa nekaj posebnega, — čudež je to, — pravi, pravcati čudež!«

Todaj ga je pa Crebillon spustil, prekrizal roki ter resno in važno rekel:

»To naj vam bo dokaz, gospod Poisson, da se včeraj niste le opili, kakor žival, ampak da ste tudi zapustili hišo, čeprav ste mi tako častno prisegli, in če-

prav bi bil jaz lahko potreboval vaše pomoči. — Če bi se mi bila pripetila kakšna nesreča, ali pa če bi me bili zaprli, ranili ali ubili, kako bi mi bili pač vi pomagali? Na noben način in jaz bi bil umrl po vaš krivdi, ubit, umorjen od vas, od svojega prijatelja!«

Pri tem resnem očitaniu, pri misli sam na mrtvega prijatelja — in to še po njegovi lastni krivdi, so se Noetu zasolile oči in s ponižno milim glasom je zašepetal:

»Prijatelj moj, dragi Crebillon, odpusti mi!«

Poet pa je žalostno odkimal z glavo, češ: nimam več prijatelja! —

»Kaj naj storim, da popravim, kar sem zakrivil, — povej!«

»Poslušajte, gospod Poisson. — Nevarnosti, ki so mi pretile včeraj, mi bodo še pretile. — Morda bo že danes zvečer vaš prijatelj Crebillon zaprt kje v kaki podzemeljski celici. — Vi edini ga bode te morebiti lahko rešili. — Ali imate za to trdne volje, da se vrnete v bivališče, v gostilno in se ne ganete od ondod, pa se tudi ne opijete!«

S temi besedami se je Crebillon obrnil od vrat z razbitim znamenjem ter nepopazano potegnil s seboj Poissona.

Le-ta je bil čisto ganjen od prijateljevih besed ter je uhogljivo capljaj za njim, ter kazal z vsem svojimi obnašanjem, kako mu je žal, da je užil svojega najdražjega prijatelja.

Sedaj takoj se vrne domov, Crebillon, in če me sedaj ne boš dobil treznega in mirnega, me kar prebodi, kar ubij me, ker si bom zaslužil tako kazen.«

Ko je še močno stisnil prijateljevo desnico, je Noe hitro odšel; ne da bi se ozrl, se je gugal proti domu.

Crebillon pa je zapazil malo pivnico, skoro nasproti znanim vratom, ter si naročil steklenko vina. — Izbral si je še deč tako, da je lahko opazoval važni vhod skrivnostne hiše.

Medtem, ko je počasi pokušal prišeseno vino, je mislil na Poissona ter zlagal in združeval to, kar mu je le-ta po-

vedal in kar mu je omenil policijski veljnik pri obisku prejšnjega dne.

»Za boga, — tako je bilo pač. — Pa glavce pijani je včeraj lepo šel od doma. — Pred tem vrati je padel, — to je kakor on trdi: počival na čoku. — Medtem je v svoji pijanosti in zmedenosti opazil in prisostvoval preru, katerega mi je opisal kot sanje. Ko so ga opazili, ga je on, ki ga je zval z grofom, prijel za jopič, ga dobesrel in pri tem je ostal obroček v njegovih rokah; — ko je pa grof opazil, je le neopasen pijanec, ga je spustil in šel in v Noe se spominja udarcev, suvanj in podobnega. — Sam ne ve, kako ga je pijanost dobro varovala in rešila, — ali ni res vse drugo le zmedenost njegove sanje.«

Med temi samogovorom je Crebillon pazljivo opazoval nasprotna skrivnostna vrata.

Bila je deveta ura zjutraj in poez je že dve uri stal na preži.

Začelo mu je že postajati dolgočasno, ravno tedaj pa se je stresnil.

Vrata so se odprla in brhka deklica — dondevno sobarica, — se je prikazala. Crebillon je takoj vstal, plačal in šel doli mladenki.

Seveda ji je sledil le od daleč, ne da bi to kazal, — mladenka se tudi ni ozirala. — Opazil je, da je vstopila v karno.

Močno je začelo utripati Crebillonovo srce.

»Noetove sanje so torej resničen dogodek od začetka do konca?« — si je mislil.

In čaka! je reči, ki so imele še pri sebi malo trenutkov evo vam zopet v barice, ki je imela polne roke zavojčkov in steklenic. — Hitela je proti skrivnostnim vratom ter izginila v odprtihihi se je takoj zaprla.

Ni bilo več dvoma, — Noe ni bil nujal.

(Da je prihodnja)

Zahvala.

Svoje cenjene odjemalce vjudno obveščam, da sem prodal svojo dolgo let obstoječo trgovino s kolonijalnom blagom, moko in deželimi pridelki v Mariboru, gospodu Milošu Oset, ki bo isto v enakem obsegu, kakor dosedaj, pod imenom

M. Zieglerja nasl. Miloš Oset

se nadalje vodi.

Za meni izkazano zaupanje se najljubše zahvaljujem in prosim, da isto ohranite tudi mojemu nasledniku, ki ga najtopleje priporočam.

Z odličnim spoštovanjem

Matijs Ziegler.

Priporočilo.

Vsem svojim cenj. odjemalcem in gg. trgovcem naznanjam, da sem prevzel staro, dobro vpeljano trgovino od g. Matija Zieglerja v Mariboru na Glavnem trgu, katero bom v istem obsegu pod imenom

M. Zieglerja nasl. Miloš Oset

trgovino s kolonijalnim blagom, moko in deželimi pridelki dalje vodi.

Vse dosedanje cenj. odjemalce prosim, da mi izkažejo isto zaupanje, kakor so ga mojemu predniku, in se priporočam

z odličnim spoštovanjem

Telefon št. 173.

Miloš Oset

FOTO-ATELJE

MODERNI PORTRETNi POSNETKI

ODPRTO VSAK DAN OD 8.—12. IN OD 2.—6. URE
OB NEDELJAH OD POL 9.—12. IN OD 3.—5. URE

M. JAPELJ : KOROŠKA C. 1

POVEČAVE : INDUSTR. POSNETKI

OGLEJTE SI IZLOŽBE V GOSPOSKI ULICI
(KAVARNA CENTRAL) IN ŠOLSKI ULICI

1607

VINO CET

tovarna

vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana, nudi
najfinejši in najokusnejši namizni kis iz
pristnega vina.

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmoderneje
urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska c. 1a, II. nadst. 1384

A. VICEL

Maribor, Glavni trg 5

trgovina s hišnimi potrebščinami,
emajlirano, pločevinasto in ulito posodo, porce-
lanasto, kameninasto in ste-
kleno robo. Na drobno

1386

Pristopajte

k Jugoslovenski
Matici.

Staro lito železo

8-1 kupujejo po najvišjih cenah 1580
Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani.

Naročam DNEVNIK „TABOR“

Ime: _____

poklic: _____

kraj: _____

pošta: _____

Priložite pošto položnico, da pošljem naročnino!

V _____, dne _____ 1923.

lastnoročni podpis.

Prečrtaj, česar ne želiš!

Izreži in pošlji v odprti kuverti z 20 para znamko
na naslov: „TABOR“, Maribor.

Vinotoč pod vejo

Josip Korbar 1902

Lajtersperk.

Lovci!

Planinci!

Pristni tirolski lodni

in nepremočljivo blago za
pelerine je došlo.

Franjo Majer, Maribor

Glavni trg 9. 1346

Na znanje!

P. n. občinstvu na znanje, da prev-
zamemo vsa tapetniška dekoracijska in
mizaraka dela kakor tudi vsa popra-
vila. — Tapetništvo in mizarstvo
Jagodič & Sajko

Maribor, Rotovžki trg 3.

Odlikovani s slavo medaljo. — Sodniško
zapriseženi izvedenci. 1434

Novo! Zaloga pohištva. Novo!

Leseno pohištvo

Železno pohištvo

Tapetn. pohištvo

Pisarn. pohištvo

Posteljna oprava

Preproge

Zavese 1313

Blago za pohištvo

Posteljno perje

po izvanredno niskih ce-
nah v zalogi pohištva

Karol Preis

Maribor

Gospodsk. ulica št. 20

(Pirchanova hiša)

Svoboden ogled!

Ceniki brezplačno!

Galanterija

drobnina, trikotaža

Samo na debelo!

Gaspari & Faninger

Maribor

1047

Aleksandrova cesta 48.

POZOR!

Gospodinje, gostil-
ničarji, hotelirji in
trgovci!

Prinesite staro železo in kovine, stari papir in staro
steklo ter steklene odpadke k lesnemu trgovcu
JOHANU v Gregorčičevi ul. 1, kjer dobite za to
drva, premog in oglje. 1597

V JESENI ZOPET NA TRGU:

BATTLE AXE Jamaica-Rum

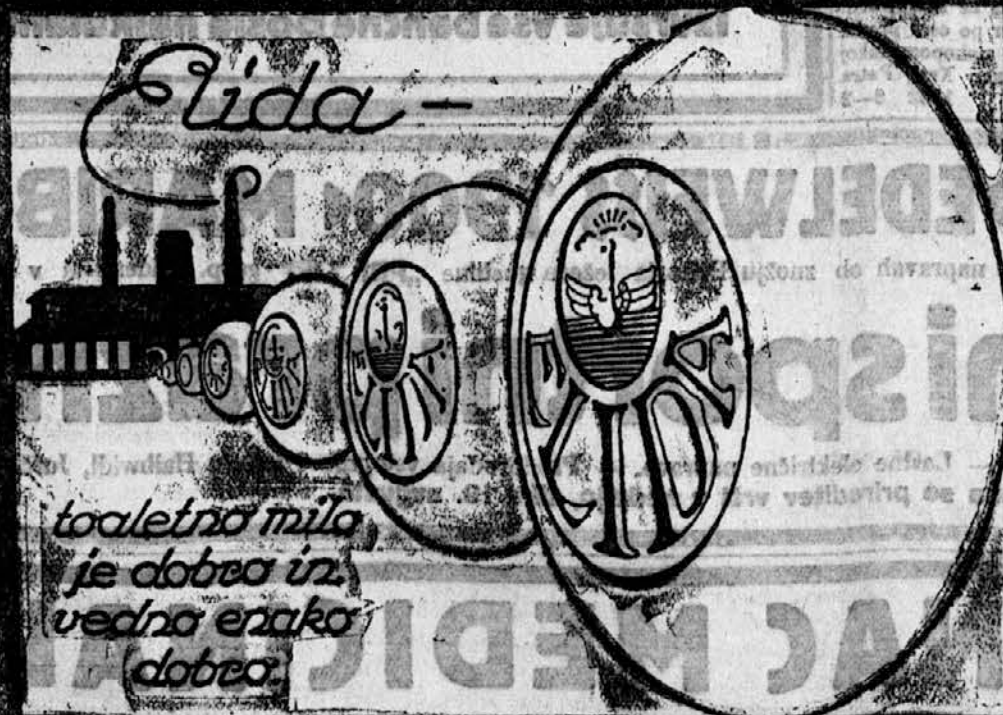
v originalnih zabojih zacarinjen in obdačen
1608 kakor tudi

VISOKO KONCENTRIRANI JAMAICA-RUM

ZA REZANJE.

Pred nabavo Vaše zimske potrebe zahtevajte ponudbe in
vzorce od naših zastopnikov in potnikov ali direktno od

A. A. BAKER & Co. d. z. o. z. (LONDON E. C.)
SEDEŽ ZA SHS.: LJUBLJANA ŠTEV. 7.

toaletna mila
je dobra in
vedno enako
dobra.

Žage in vsakovrstne stroje za obdelovanje lesa.

vsakovrstne kombinirane Universalne
stroje s tračno in krožno žago, s sko-
belnikom (Abriet-und Dichtenhobelma-
schine), vrtalom, frezo in krožno žago,
nadalje motorje in transmisije prvostne
kakovosti, razpošilja po nizkih cenah in
z ugodnimi plačilnimi pogoji. 1145

Welker-Werke

Wien X. Laxenburgerstraße 12.

Zahtevajte
povsod „TABOR“!

Nizke cene! Solidna postrežba! Poštni nameštenci na obroke!

Lastnik in izdajatelj: Konžerelj Tahore. — Odgovorni urednik: Rudolf Ozim. — Tiska: Mariborska tiskarna d. d.